

Грутман Л.О., здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ СУБ'ЄКТА ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ЯК ПОЗИВАЧА В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Конституцією та законами України визначено, що суб'єкт владних повноважень може бути у процесуальному статусі позивачем у адміністративній справі. За загальним правилом, суб'єкти владних повноважень мають право звернутися до адміністративного суду виключно у випадках, визначених Конституцією та законами України (ч. 4 ст. 5 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України)) [1] та з метою реалізації покладених на них повноважень. Тобто, держава в особі своїх органів наділена загальними процесуальними правами, що надані усім учасникам справи, зокрема, тими, які закріплені у ст. 44 та 47 КАС України. Частиною 1 ст. 2 КАС України передбачено, що присутність суб'єкта владних повноважень у спірних правовідносинах є передумовою судового захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб.

Нормативне визначення терміну «суб'єкт владних повноважень» знаходимо в КАС України, в п. 1 ч. 1 ст. 13 Закону України «Про доступ до публічної інформації». Законодавець у п. 7 ч. 1 ст. 4 КАС України визначає, що суб'єкт владних повноважень – це орган державної влади (у тому числі без статусу юридичної особи), орган місцевого самоврядування, їх посадова чи службова особа, інший суб'єкт при здійсненні ними публічно-владних управлінських функцій на підставі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень, або наданні адміністративних послуг [1].

Диференціювати даного суб'єкта серед інших органів можна за допомогою ознак «суб'єкта владних повноважень», а саме: наділений усіма ознаками публічної влади; діє у межах, на підставі та способом, які передбачені законом; уповноважені застосовувати інструменти діяльності публічної адміністрації (рішення, дії, бездіяльність).

Отже, суб'єкт владних повноважень має особливий правовий статус, є уповноваженим носієм публічної влади та виконує функції для задоволення державних і суспільних інтересів.

Так, Мельник Р.С. звертає увагу що «суб'єкт владних повноважень» («суб'єкт публічного адміністрування») слід оцінювати не з інституційного, а з функціонального аспекту. Інакше кажучи, визначальним для віднесення того чи іншого органу (особи) до суб'єктів

владних повноважень (суб'єкт публічного адміністрування) є не лише його місце у системі публічної влади, а і функції, які ним виконуються, й такі функції мають бути пов'язані із здійсненням публічного адміністрування [2].

Перелік суб'єктів владних повноважень, визначений у п. 7 ч. 1 ст. 4 КАС України [1] не є вичерпним (абсолютним), оскільки у адміністративно-правові відносини можуть вступати й інші суб'єкти владних повноважень, не передбачені цією нормою.

Однією із категорій справ адміністративного судочинства, є справи, між суб'єктом владних повноважень і громадянами України, іноземцями чи особами без громадянства, громадськими об'єднаннями, юридичними особами, які не є суб'єктами владних повноважень, що регламентовано частиною 5 статті 46 КАС України «...можуть бути відповідачами лише за адміністративним позовом суб'єкта владних повноважень» [1].

Іншою категорією є справи, в яких позивачем виступає суб'єкт владних повноважень, тобто з позовом суб'єкта владних повноважень до іншого суб'єкта владних повноважень. Пунктами 3 та 5 ч. 1 ст. 19 КАС [1] України визначено два спеціальних види таких спорів:

1) компетенційні спори, під якими слід розуміти спір між суб'єктами владних повноважень з приводу реалізації їхньої компетенції у сфері управління (публічної адміністрації), у тому числі – делегованих повноважень. Бевзенко В.М. зазначає, що особливість судового розгляду компетенційних спорів зумовлена необхідністю вирішення питання про те, чи належним чином реалізована компетенція відповідача та чи не порушена при реалізації повноважень відповідача компетенція позивача (постанови Великої Палати Верховного Суду від 26 лютого 2019 року у справі № 915/478/18, від 13 листопада 2019 року у справі № 826/3115/17 та постанова Верховного Суду від 4 грудня 2019 року у справі № 826/6228/17);

2) спори за зверненням суб'єкта владних повноважень у випадках, коли право звернення до суду для вирішення публічно-правового спору надано такому суб'єкту законом. У цій категорії справ можливі три випадки (види): (1) прямо передбачено КАС України (ч. 5 ст. 46); (2) прямо передбачено спеціальним законом та (3) право, яке ґрунтується на загальних повноваженнях (компетенції) [3].

Однією з найважливіших особливостей адміністративного процесу є також те, що в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача.

У таких справах суб'єкт владних повноважень не може посилається на докази, які не були покладені в основу оскаржуваного рішення, за винятком випадків, коли він доведе, що ним було вжито всіх можливих

заходів для їх отримання до прийняття оскаржуваного рішення, але вони не були отримані з незалежних від нього причин (ч. 2 ст. 77 КАС України).

Суд не може витребувати докази у позивача в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень, окрім доказів на підтвердження обставин, за яких, на думку позивача, відбулося порушення його прав, свобод чи інтересів (ч. 3 ст. 77 КАС України).

Особливістю статусу суб'єкта владних повноважень в адміністративному процесі є певні правообмеження щодо нього визначені законодавцем в порівнянні з іншими позивачами.

В КАС України не всі суб'єктів владних повноважень формалізовані. Для здійснення адміністративного судочинства важливе значення має правильне визначення юридичної природи статусу позивача як «суб'єкта владних повноважень», адже це впливає на: правильне визначення виду і розмежування судової юрисдикції; правильне визначення виду юрисдикції адміністративних судів (ст.ст. 20, 22-28 КАС України); рух адміністративної справи: залишення позовної заяви без руху, повернення позовної заяви, відкриття провадження, закриття провадження тощо (ст.ст. 169, 170, 171, 238 КАС України); правильне розв'язання адміністративної справи по суті.

Література

1. Кодекс адміністративного судочинства України. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35-36, 37. Ст. 446. URL: <http://surl.li/tgghf>.

2. Мельник Р.С. Загальне адміністративне право в питаннях і відповідях: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 162 с.

3. Бевзенко В.М. Суб'єкт владних повноважень: поняття, ознаки, види. Судова влада України: веб-сайт. URL: <http://surl.li/kdfti>.

УДК 341.24:629(043.2)

Довгаль О.С., здобувач вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

МІЖНАРОДНА РАДА АЕРОПОРТІВ (АСІ): КЛЮЧОВИЙ ПАРТНЕР ДЛЯ УКРАЇНИ В АВІАЦІЙНІЙ ГАЛУЗІ

Міжнародна Рада Аеропортів (АСІ) є світовим авторитетом у сфері аеропортового господарства, який об'єднує більше 600 членів з понад 120 країн. Як глобальна організація, АСІ встановлює стандарти та сприяє розвитку безпечних, ефективних та сталих аеропортів у всьому світі [1]. Важливою є роль АСІ для України та її спрямованість на подальший